

Kahjutu väike öökummitus	7
Torstensoni lugu	12
Mitte sõnakest päevavalgusest	18
Äpardused	25
Peaaegu ime	32
Vari ja päike	36
Kaevus	41
Kuhu viib salakäik?	46
Ringi liigub must tundmatu	51
Kaunistused	56
Ettevaatust, härra linnapea!	61
Häire raekojas	67
Rahulik kohake	71
Rootslased tulevad!	76
Tõsine töö	84
Kassiahastus	89
Kirjutatakse üks kiri	94
Ainult mitte meelt heita	98
Härra Huhuu annab nõu	102
Head uudised	107
Ära viida aega, väike kummitus!	112
Jälle kuuvalgel	116

Kahjutu väike öökummitus

Eulensteini linnuses elutses iidvanadest aegadest peale üks väike kummitus. See oli sedasorti kahjutu väike öökummitus, kes ei tee mitte kellelegi liiga, kui teda just vihale ei aeta.

Päeval ajal magas ta raskes rautatud tammepuukirstus, mis seisis pööningul, kindlalt peidus ühe jämeda korstna taga, ja mitte kellelgi polnud õrna aimugi, et tegelikult kuulus see kummitusele.

Alles öösel, kui linnuse jalamil asuvas Eulenbergi linnakeses lõi raekoja kell keskööd, ärkas väike kummitus. Täpisealt kaheteistkümnenda kellalöögi kõlades avas ta silmad ning ringutas ja sirutas ennast. Siis otsis ta vanade kirjade ja ürikute alt, mis tal padja eest olid, kolmeteistkümne võtmega võtmekimbu, mida ta alati endaga kaasas tassis.

Ta viibutas seda kirstukaane poole – ja otsekohe kerkis kaas iseenesest lahti.

Nüüd sai väike kummitus kirstust väljuda. Seejuures sattus ta iga kord peadpidi mõnesse paljudest ämblikuvõrkudest, kuna see osa pööningust, kuhu ühegi inimese jalg aastaid polnud astunud, oli risti-rästi võrke täis kootud ja kohutavalt tolmunud. Ka ämblikuvõrgud olid tolmu täis. Niipea kui neisse puututi, varises see tiheda loorina alla.

„Atsihh!”

Väike kummitus aevastas paratamatult iga kord, kui ta kirstust väljus, ämblikuvõrku puutus ja tolmu ninna sai. Ta raputas ennast paar korda, et korralikult üles ärgata. Siis hõljus ta korstna tagant välja ja alustas oma südaöist ringkäiku.

Nii nagu kõik kummitused ei kaalunud ka tema midagi. Ta oli õhuline ja kerge just nagu uduviiruke. Seepärast oli hea, et ta kunagi ilma kolmeteistkümnest võtmest koosneva võtmekimbuta ringi ei liikunud. Kõige õrnemastki tuulehoost oleks piisanud, et ta minema pühkida, kes teab, kuhu.

See polnud aga ainus põhjus, mis pärast väike kummitus alati võtmekimpu kaasas kandis. Nimelt tarvitses tal sellega üksnes õhus viibutada – sedamaid avanesid ta ees kõik ukсед ja väravad! Ja need avanesid iseenesest, üks-puha, olid nad siis olnud riivis või lukus, korralikult lingis või üksnes lohakalt koomale lükatud. Täpselt sama lugu oli kirstukaante ja kapiustega, kummutite ja reisikohvritega, isegi ahjuuste ja sahtlitega, katuseluukide, keldriakende ja

hiirelõksudega. Üks viibe võtmekimbuga ja nad avanesid, teine viibe – ja nad sulgusid taas.

Väikest kummitust rõõmustas väga, et tal oli kolmeteistkümne võtmega võtmekimp. „Ilma selleta,” mõtles ta vahetevahel, „oleks elu tunduvalt keerulisem ...”

Halva ilmaga veetis väike kummitus vaimude tunni tavaliselt linnusemuuseumi ruumides, vanade piltide ja raudrüüde, kahurite ja piikide, saablite ja püstolite vahel. Ta lahutas meelt sellega, et pani võtmekimbu abil kiivriturviseid lahti ja kinni kargama, veeretaskivist kahurikuule mööda põrandat siiasinna, nii mis mürises, ja aeg-ajalt, kui tuju tuli, vestles ta rüütli-saalis daamide ja härradega kuldraamides maalidel.

„Tere õhtust, mu parim!” ütles ta näiteks krahv Georg-Kasimiri portree ette astudes. Too oli elanud umbes viiesaja viiekümne aasta eest ja olnud üsnagi tahumatu inimene. „Kas mäletad veel toda oktoobriööd, mil sa vedasid oma kamraadidega kihla, et püüad mu kinni ja viskad oma käega aknast välja? Tuleb tunnistada, et selle kihlveoga ajasid sa mu päris kenasti vihale! Seetõttu ei tohiks sa pahaks panna, et ma sind korralikult hirmutasin. Aga kas siis sellepärast pidid sa kohe ise aknast välja hüppama, pealegi, kui see oli neljanda korruse aken? Õnneks maandusid sa küll mudases linnusekraavis. Siiski pead nõustuma sellega, et kogu lugu oleks võinud ka halvasti lõppeda ...”

Või siis kummardas ta imekauni krahvinna Genoveva Elisabeth Barbara pildi ees. Temal oli väike kummitus aidanud üles

leida hinnalised kuldsed kõrvarõngad – umbes neljasaja aasta eest oli üks harakas need aknalaualt varastanud.

Või seisatas ta punase kiilhabemega түseda härra ees, kel oli nahkvesti peal pitskrae ja kes polnud ei keegi muu kui kardetud Rootsi kindral Torsten Torstenson. Kolmesaja kahekümne viie aasta eest oli ta oma armeega piiranud Eulensteini linnust ja linnakest, kuid lasknud juba mõne päeva pärast laagri kokku panna ja niisama targalt koos oma sõduritega minema marssinud.

„Noh, kindral?” naeris väike kummitus Torstensoni pilti silmitsedes. „Ma kardan, et õpetatud ringkondades murtakse veel nüüdki pead, mis teid küll toona nii rutakalt taganema ajas ... Aga ärge muretsege, kindral, ma jätan selle enda teada. Või kui, siis jutustan sellest teinekord öökull Huhuule, kel on nõrkus sääraсте lugude vastu. Kuid teid ei peaks see küll enam häirima, loodetavasti.”

Jutta pistis kirja ümbrikusse ja kirjutas sellele aadressi peale.

„Te pöördute arvatavasti tagasi Eulensteini, kui homme linnast lahkute?” küsis ta.

„Enesestmõistetavalt.”

„Ja siis,” sõnas Günther, „siis saab teist jälle sama enesestmõistetavalt öökummitus, või kuidas?”

Väike kummitus vaatas teda kurva pilguga.

„Sooviksin, et sul oleks õigus ... Aga kahjuks pole enam lootust, et minust võiks kunagi taas öökummitus saada. Kardan, et sellist võimalust minu jaoks enam pole.”

Väike kummitus hakkas nutma. Jämedad heledad pisarad tilkusid tal silmist ja kukkusid põrandale justkui raheterad: tip-tip-tip-tip.

Lapsed vaatasid seda jahmunult pealt.

„Aga, aga,” hüüatas Herbert, „mis teiega lahti on?”

Günther sügas end kõrva tagant ega öelnud midagi. Ainult Jutta oli mõistnud, milles asi, ja püüdis väikest kummitust lohutada.

„Ainult mitte meelt heita!” ütles ta. „Parem mõelge järele, kas teid saaks kuidagi aidata!”

Väike kummitus rehmas käega.

„Mind ei saa aidata!” nuuksus ta. „Oleksin ma ainult öökull Huhud kuulda võtnud, ta hoiatas mind!”

Korraga tuli tal üks hea mõte pähe. Jah, muidugi – öökull Huhuu! Et ta ka varem selle peale ei tulnud!

„Peaks öökull Huhuu käest küsima!” hüüdis ta. „Kui keegi üleüldse minu asjus mingit nõu teab, siis on see tema ... Ta ei tea küll kõike, aga ta teab päris paljut, mida teised ei tea. Lapsed, kui te tõesti tahate mind aidata, siis peate küsima öökull Huhuult!”

„Miks te ise tema käest ei küsi?” päris Günther.

„See pole võimalik! Ma olen ju päevakummitus ja tema on öölind. Aga ta on minu sõber. Ta elab linnuse taga õõnsas tammepuus, seda on kerge leida ...”

Linnusemäel olid lapsed vahetevahel koos vanematega jalu-tamas käinud. Seetõttu polnud väikesel kummitusel vaja pikemale teekirjeldusele aega kulutada. Pealegi arvasid lapsed, et neil pole eriti keeruline öösel majast välja hiilida, seda andvat korraldada.

„Aga kuidas me kindlusest läbi saame?” küsis Herbert. „Tamme juurde ei vii ühtki teist teed. Ja linnuseväravad panakse teatavasti õhtul lukku.”

Güntheril ja Juttal venis nägu pikaks, aga väike kummitus teadis lahendust.

„Ma laenan teile lihtsalt kolmeteistkümne võtmega võtme-
kimpu,” ütles ta ja seletas lastele, mis värk sellega on. „Nii
saate kõige kergemini linnusesse ja uuesti sealt välja.”

Nüüd töötasid apteekri lapsed väikesele kummitusele, et
lähevad järgmisel ööl õõnsa tamme juurde ja küsivad öökull
Huhuult nõu.

Väike kummitus muutus väga rõõmsaks ja tänas neid. Siis andis ta kolmeteistkümne võtmega võtmekimbu Herberti kätte.

„Tehke siis kõike korralikult ja ärge unustage: öökull Huhuule on väga oluline, et temaga alati viisakalt käitutakse ja teda mitte iialgi ei sinatata, vaid öeldakse alati „teie” ja „härra Huhuu”. Ma lihtsalt tahtsin seda öelda, et te teaksite ... Ja veel üks asi! Kas te, palun, ei viiks täna veel linnapea kirja posti?”

„Nagu soovite,” lubas Herbert. „Aga mispärast õieti?”

„Kuna ma lubasin linnapeale, et kaon homme Eulenbergist igaveseks,” ütles väike kummitus. „Kuid võib juhtuda, et ma ei saagi veel homme minema pärast kõike seda, millest me siin äsja rääkisime.”

